

Bílá zima

Mráz olízí kliku dveří,
mrak od rána dere peří,
Mete, mete metelice,
fujá, fujá, fujavice,
sotva vběhne na chodník
chundelatý černý psík,
sníh za ním hned utíká.
Převleče ho
za bílého pudlíka.

Leden

JAROSLAV SEIFERT

O křehké holi, kuté z ledu,
jde leden, přítel neposedů;
ti, uši skryté do beranic,
se smíchem běží větrem vánic.

To není hůl a rampouch ani,
jež najdeš v oknech po svítání,
to starodávná píšťala je
a ze všech nejsmutněji hraje,
když do horkých ji vezmeš dlaní.

O smutku zpívá v bílé kráse
a ihned v slzách rozplývá se.

• Ještě ráno bylo všechno O.K. Ve škole jsme seděli jako vždycky vedle sebe. Měl s sebou křečka. Schovávali jsme ho před učitelem. Pak nám utekl. Prd'olil se na svých krátkých nožičkách pod lavicemi. Učitel psal zrovna na tabuli příklad.

„Kolikrát je osmkrát devět?“ povídal k tomu nahlas. „Jitko?“

„Křeček,“ řekla Jitka.

„Osmkrát devět je křeček?“ užasl učitel a otočil se.

Křeček stál za ním a očichával kousičky křídý, které se odrolily z tabule.

„Čipak jsi?“ sklonil se k němu učitel.

„Alešův,“ odpověděl křeček. Ve skutečnosti to řekl Aleš, ale tak pisklavě, že celá třída zajechla smíchy.

Učitel křečka zvedl a křeček ho kousl do prstu.

„Za špatné chování se žák Křeček vylučuje ze školy,“ prohlásil učitel. „Kryštofe, běž a odnes ho k panu školníkovi!“

Šel jsem. Přece jsem nemohl říct, ať si ho tam odnese sám!

Když jsem se vrátil, Aleš se mnou nemluvil. Ani fotbal o přestávce nechtěl hrát. Hned po vyučování běžel ke školníkovi a křečka si vzal. Čekal jsem na něho.

„Odemkni ti kolo, chceš?“ nabídl jsem mu.

„Starej se o sebe!“

O DRAHOKAMECH NA KOZÁKOVĚ

Adolf Wenig

Vrch Kozákov, z něhož je krásný rozhled do krajiny turnovskojčínské, je odedávna znám jako naleziště drahokamů a polodrahokamů, ametystů, olivínů, chalcedonů, achátů, jaspisů. Už za Karla IV. dobývali na Kozákově ve čtyřech lomech kamenné koule, jejichž vnitřek obsahuje toto vzácné kamení. Císař Karel kázal kameny ty brousit a leštit a vyzdobit jimi stěny kaple sv. Václava ve Svatovítském kostele na Hradčanech i strop kaple sv. Kateřiny na hradě Karlštejně, v jejímž klenutí je zasazeno v maltě přes jedenáct set takových vzácných kamenů leštěných. Také zaznamenal kterýsi starý kronikář o krajinně kozákovské, že tam často kámen, který pasák na pastvě po krávně hodí, větší cenu má než kráva sama.

I daleko v cizině známo bylo kozákovské naleziště drahokamů a přicházeli sem cizinci, zvláště Italové, aby tu hledali vzácné nerosty. Domácí lid tyto muže, mluvící nesrozumitelnou jemu řečí a oděně cizím krojem, pokládal často za čaroděje. O tom svědčí pověst.

Kozákovský hajný vyšel si jednou na obhlídku hájemství. Když prošel les křížem kražem, odpočinul si u studánky Radoštné. Vydal skývu chleba z brašny, odlamoval a pojídal, vodou ze studánky zapil. A jak tak odpočívá a rozhlíží se kolem, spatří najednou mezi stromy člověka, který k němu přichází. Podle tváře i šatu poznal hajný, že je to cizinec. Když ten člověk došel k hajnému, pozdravil, a tuze špatně česky promlouváje, žádal hajného, aby šel s ním. Potřebuje prý pomoci v nějakém díle a dobře prý se hajnému odmění. Hajný se usmíval té řeči, které by byl sotva rozuměl, kdyby ji nebyl cizinec provázal srozumitelnějšími posunků.

I vstal hajný a šel, kam jej cizinec vedl. Šli lesem, až přišli k lomu. Hajný znal ten lom odmalíčka, věděl, že se v něm za jeho paměti nikdy nepracovalo. U lomu stáli ještě dva takoví lidé. Všichni tři hovořili spolu rychle nějakou cizí řečí. Potom vedli hajného do lomu a tam za hustým křovím ukázali mu díru do země, o které on nevěděl. Měli s sebou dlouhý provaz se smyčkou, tu si převlékli jeden z cizinců přes hlavu a přes ramena, vzal do ruky rozsvícený kahan a pytel a hajný s jedním cizincem spustili ho do jámy. Nato provaz vytáhli

a spustili dolů i druhého cizince s hornickým náčiním. Potom odpočívali.

Zdola bylo slyšet nárazy železa na skálu, hovor cizinců i rachot kamení. Skoro hodinu trvalo, nežli se ozval zdola pokřik. Cizinec s hajným na to zavolání spustili provaz do jámy a vytáhli jednoho z mužů. Ten tomu svému soudruhu něco veselě oznamoval a spustili potom provaz podruhé. Za chvíličku vytáhli pytel, byl těžký, plný kamení. Potom vytáhli i druhého muže s kahanem a náčiním. Ten první cizinec vydal z kapsy stříbrný tolar a dal jej udivenému hajnému. Také ho požádal, aby přišel za týden zas ke studánce, že snad ho budou ještě potřebovat a že dostane odměnu ještě lepší. Potom mu naznačil, aby jen šel svou cestou. A žádnému ať nic neříká!

Hajný byl rád, že si snadno tolar vydělal, ale ti cizí muži nešli mu z hlavy. Chodil potom celé dny zamýšlený, ženě to bylo napodiv, ale nedostala z něho, co mu je. Za týden sebral se ráno hajný a rovnou ke studánce. Sedl si tam na pařez a čekal. Dlouho čekal, nikdo nepřicházel. Kolem bylo ticho, ani lístek se nehnul. Na hajného šla dřímota a brzo také usnul. Jak dlouho spal, nevěděl. Najednou ho probudí nějaký šramot. Hajný sebou trhne, otevře oči a vidí, jak z křoví vyběhl veliký černý kozel a žene se k němu. Hajný vyskočil, chce sáhnout po holi, která byla v té chvíli jeho jedinou zbraní, ale kozel přiskočil, podběhl hajného ze zadu, nabral jej na hřbet. Všecek zmámený chytil se hajný kozla za rohy a kozel s ním hnul do houští. Než se hajný vzpamatoval, všeho s ním zvíře do nějaké skalní chodby, tam staulo a hajný se postavil na nohy. Stál před tím cizincem, kterého před týdnem spatřil u studánky.

Cizinec s kahanem v ruce pokynul hajnému, aby šel za ním. Z chodby vyšel do veliké skalní síně, tam padalo odněkud shora trochu světla, ale stěny se třpytily drahým kamením všech barev. Hajnému nad tou krásou oči až přecházely. Když se dost na to všecko vynadival, podal mu ten cizinec kožený měšec, poděkoval mu za pomoc, zavedl jej na kraj chodby a rozloučil se s ním. Potom si kozel zase hajného naložil na hřbet a donesl jej v běhu ke studánce.

Hajnému šla hlava kolem nad tím vším, co se s ním dělo. Otevřel měšec a zasmál se: byly tam dukáty!

Když přišel domů, našel ženu všecku ustrašenou. Myslíla prý, že se přihodilo neštěstí, když se celý týden nevracel domů; marně ho hledali v hájemství. Hajný se podivil, že byl tak dlouho pryč, a teprve ženě všecko vypověděl.

Koupili si potom chalupu a kus pole, z hájovny se odstěhovali. Ale nikdy nevyzradili, jak přišli k penězům. Že prý dědili po vzdálené tetě. Těch cizinců už hajný nikdy nespatriil.

(České pověsti)